

Лариса МАРЧУК

Люди хочуть уваги та поваги, щоб з ними радилися,

– каже Надія МИХАЙЛИШИН, голова Підгорецької сільради, та єднає громаду і в клопотах, і в radoщах

На території села Підгірці, що в Бродівському районі Львівської області, досі збереглися три унікальні пам'ятки. Вони нікого не залишають байдужими. Це давньослов'янське та давньоруське поселення Пліснесько (VII–XIII ст.), перлина ренесансної фортифікаційної архітектури – комплекс Підгорецький замок (XVII ст.) і Національний природний парк «Північне Поділля». Виняткової краси гориста місцевість викликає в усіх не лише візуальне захоплення. У декого – навіть бажання тут оселитися. Та, виявляється, навіть у Підгорецької сільради немає свого приміщення й вона планує придбати клаптик землі для адміністративного будинку...

Де народився «палац для душі», з якого Петро I «позичив» дві статуї

Землі Підгорецької сільради, що в Бродівському районі на Львівщині, здавна вабили наших співвітчизників і не тільки.... За них точилися запеклі бої між руськими князями. Про ці події згадує літописець у «Слові о полку Ігоревім». Вихором пронеслися століття, вкарбовуючи в божественної краси ландшафти давньоруське поселення Пліснесько. Уже в XVII столітті тутешні краєвиди так причарували коронного гетьмана Речі Посполитої Станіслава Конєцпольського, що він вирішив купити тут «шмат землі» з однією метою – побудувати на горі «палац для душі». Адаже сама природа цьому сприяла. Конєцпольський запросив найкращих тогочасних будівничих Європи – італійського архітектора Андреа дель Акву та французького інженера Гійома Левассера де Боплана. Палац звали як фортифікаційну споруду, а для відпочинку довок-

ла нього заклали терасовий парк із алеями, фонтанами та вісімнадцятьма скульптурами. Це був один із найгарніших парків Європи, у Версалі подібний до нього з'явився на 50 років пізніше. А Петро I, коли тут побував, одразу ж почав будувати Літній палац і парк.

– До речі, в парку в Підгірцях він тоді «позичив» дві статуї, – розповіла голова фонду «Підгорецький замок» Оксана Козінкевич. – Це були фігури польського короля Яна Собеського та його дружини Марії-Казимири, які досі прикрашають Літній сад у Санкт-Петербурзі. Творці замку зуміли гармонійно поєднати архітектуру з місцевим природним ландшафтом, мальовничими краєвидами. Тому Підгорецьким замком милувались і польські королі, і українські гетьмани, і австрійський ці-

сар, і німецький кайзер. Сьогодні тут тривають реставраційні роботи, замок потребує чималих капіталовкладень, аби повернути минулу красу.

Його вперше явили на пострадянському просторі в ролі Лувра у фільмі «Три мушкетери», щоправда, тоді в замку був розташований санаторій для хворих на туберкульоз. І досі цими горами постійно гарцюють на конях герої багатьох кінострічок, режисери яких полюбляють знімати підгорецькі романтичні пейзажі.

Сільський генплан і «зорі крізь... стелю»

– Наше село Підгірці розкидане на великій території і тому поділене на хутори, щоб легше було орієнтуватися. Назви склались історично. Ось послухайте: Лісовики, Кози, Село, Підбіле, Пліснесько, Гора, Підгірці. І все це належить до нашої сільради. А ще

плюс село Загірці, – каже голова Підгорецької сільської ради Надія Миколаївна Михайлишин. – Нині є охочі придбати землю під забудову. А тому на сході ми прийняли рішення в стислий термін виготовити генеральний план села Підгірці. Для цього вже виділено з бюджету 24 тисячі гривень. Однак чимало наших земель належить до природоохоронної зони. Місцевість площею 160 гектарів багата на ліси, гори, торфовища, пісковики... Чимало землі не підлягає забудові. Але виділені окремі місця, де планується будівництво. Уже має ділянку під забудову офісу Національний природний парк «Північне Поділля». Ми сподіваємося на розвиток його інфраструктури

із сучасною комунікаційною системою. Пригледіли й собі ділянку під адміністративний будинок сільради. А цю кімнату орендуємо у власника.

– Невже за радянських часів Підгорецька сільрада не мала приміщення?

– Воно було... Але це довга і заплутана історія. Тепер маємо те, що маємо – орендуємо приміщення. Не так давно нам надали цю кімнату, де ми самотужки зробили ремонт, бо крізь стелю зорі світили. Придбали комп'ютери замість друкарської машинки.

У невеликій кімнаті розмістилося все керівництво Підгорецької сільради: голова, бухгалтер Марія Кармазин, секретар Марія Мартинович, землевпорядник Михайло Придиба.

Підтримали односельці, а вмовили друзі

– Надіє Миколаївно, розкажіть, як ви стали головою села Підгірці.

– За освітою я медик, працювала у фельдшерсько-акушерській амбулаторії. Вдова, виховую двох дітей. Вони вже вчать на будівельника й перукаря. 2009 року мене обрали головою на позачергових виборах. Підтримали односельці, а вмовили друзі. Я на цій посаді лише три з половиною роки. Деяко із запланованого не вдається зробити через різні бюрократичні перешкоди, насамперед пов'язані з виготовленням різноманітної документації. Залишається нерозв'язаною проблема сміттєзвалища, немає в селі громадських туалетів у зоні, де перебувають туристи. Щоправда, у школі збудували туалети, досі вони були на вулиці. Маємо створити комунальну

службу при сільраді. Але нам уже вдалося відремонтувати дороги. На це витратили 170 тисяч гривень, 30 тисяч – на вуличне освітлення. Косарку для трави придбали, щоб упорядковувати довкілля.

– Я часто збираю схід села, і мені подобається спілкуватися з людьми, – продовжує Надія Миколаївна. – Люди хочуть уваги та поваги, щоб з ними радилися, самі дають гарні пропозиції. Ось гордяться тим, що самі обрали свого директора школи – односельчанку Тетяну Ярославівну Тишко. Це була ініціатива громади, яка висунула її кандидатуру на конкурс. Особливо приємно бачити, коли перед Великодніми святами всі працюють на толоці, коли ми гуртом готуємо й проводимо фестивалі з нагоди національних і державних свят.

У такі дні охоплює відчуття єдиної сільської родини. Маємо свої юні таланти. Любимо слухати чарівні голоси Назарка Іваськіва та Даринки Тишко. Вони – наша майбутня надія.

Ставка – на корів і коней, а Біла Пані не дає прибутків

У Підгірцях мешкають 2 тисячі людей, у школі навчаються 50 учнів. Цього року вже народилися 11 малюків, а в минулі роки четверо-п'ятеро з'являлися на світ.

Селяни здебільшого працюють у власних господарствах, а також на тутешній цегельні й приватному підприємстві, де вирощують худобу і породистих коней. Місцевий підприємець будує іподром. А вже село має свою «кінну історію». Один із власників Підгорецького замку возив сюди коней із Аравії і писав: «Ніхто та ніколи не бачив таких прекрасних арабських скакунів, як ті, що за-

раз у моєму табуні, усі вони вивезені з пустелі». Охайні корівники й стайні проглядаються при під'їзді з боку дороги Київ–Чоп. Біля Підгорецького замку – багато туристів, які залюбки слухають розповіді про тутешніх привидів. Одна з них – про власника замку, який вів розпусне життя. Господар мав дуже гарну дружину, красою якої захоплювалися численні гості. Одного разу чоловік так привернував дружину, що в шаленій пристрасті вбив її та, щоб приховати злочин, замурував у стіні. Відтоді вона щоночі зі свічкою в руках ходить покоями замку. За бажання

вночі можна побачити Білу Пані – постать у світлому вбранні й почути легенький стукіт її підборів. Історія про колишніх панів і їхні розваги в Підгорецькому замку дослідники зібрали чимало. Усі ці оповідки – для туристів, від яких Підгорецька сільрада не має жодних прибутків, бо замок є філіалом Львівської національної галереї мистецтв. Однак мешканці села добре знають ці легенди й гордяться багатою історією краю. Проте сьогоднішні минулим підгородчани жити не вміють, бо це, на жаль, не розв'яже їхніх щоденних проблем, вважає голова сільради.

Картинки з життя, або До ради по допомозі

Штатних працівників у Підгорецькій сільраді четверо, а кожний день підкидає те, чого й не планували. Днями зателефонували з райлікарні та повідомили, що помер мешканець Підгірців. Сім'я від нього відмовилася, бо він із нею не жив, і покійника ніхто не забирає. Довелось їхати працівникам сільради й залагоджувати справу, а також хоронити померлого її коштом. На особливому обліку перебувають самотні люди та 22 односельчан похилого віку. Окрім соціальних служб, про них піклується громада. На свята вони завжди мають маленькі подарунки. Не обділені й щоденною увагою. А часом сільраді доводиться втручатися і в життєві проблеми людини.

– Жив у нас один неповносправний хлопець Іван, мав опікуна – свого брата, який одержував за нього пенсію й погано доглядав. Хлопець постійно недоїдав, бо опікун часто пив. Коли ж опікун помер, інвалід залишився сам. І наші працівники супроводжували його, аби пройшов медичну комісію, зібрали потрібні довідки, після чого влаштували в інтернат. Хлопець наче ожив. В

інтернаті ним задоволені: часто телефонують до сільради й розповідають про його життя.

Рутинна частина роботи сільради – це надання різноманітних довідок. Їх треба всюди й завжди, навіть щоб одержати безкоштовно тверде паливо. Підгородчани знають, що в сільраді до них завжди поставляться з розумінням і допоможуть або підкажуть шлях розв'язання проблеми. А вже працюють тут чуйні та відповідальні люди.

До того ж зворушлива історія, яка сталася в родині землевпорядника сільради, стала добрим прикладом для всього села, коли почуття любові й відповідальності в житті допомагають долати всі біди.

Ще донедавна в Підгорецькій сільраді працювала землевпорядником Мирослава Придиба. Вони з чоловіком виховували двох синів, але трапилася трагедія: один син загинув. Увесь колектив співчував горю Мирослави та її родині. Минав час, а вони все не могли загоїти глибоку сердечну рану й узяли на виховання дівчинку Юлю. Піклування про донечку відновило життєдайні сили

так, що Мирослава завагітніла. Їй було вже 42 роки – вік не найкращий для породілей, але вона народила хлопчика Остапа. Для всіх це була велика радість. А замість Мирослави, котра пішла в декретну відпустку, почав працювати її син Михайло. Підгородчани пишаються, що єдині і в радості, і в щоденних клопотах.

P.S. Коли матеріал уже було підготовлено до друку, в Підгірцях побувала група телевізійників, яка знімала передачу «Найкращий кухар на селі». Конкурс транслювали на всю Україну. Голова сільради Надія Михайлишин стала переможцем і одержала в подарунок кухонний комбайн. А вразила вона всіх телеглядачів вишуканою стравою – «лангустами» по-підгорецьки». Несподіванка була в тому, що готують цю страву в Підгірцях без традиційних заморських лангустів (бо їх з'їли, як жартує місцеве населення, на своїх бенкетах ще в минулих століттях підгорецькі вельможі та пані), які нині замінують капустою та м'ясним фаршем.